

Posamezna številka 1 Din, mesečno, če se sprejema list v uravi, naročnina 4 Din, na dom in po pošti dostavljen list 5 Din. - Celoletna naročnina je 50 Din, polletna 25 Din, četrtletna 13 Din. Cene inšertov po dogovoru

PONEDELJSKI SLOVENE

Uredništvo: Kopitarjeva ul. št. 6/117
Telefon št. 2050 in 2996. — Rokopisi se ne vračajo

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6
Poštni ček, račun. Ljubljana 15.179.
Telefon št. 2549

Beda najboljši Malthusov zaveznik

Zahteva »civiliziranih« žena, naj se ugonabljajo spočetega življenja ne kaznuje, je osepnila Ljubljano, kolikor je res še krščanska. Moralo je tudi osupniti nacionaliste, ako so v svojih naukih in svojem delu dosledni. Za kristjana je ta zahteva pregrešna, za nacionalista pogubna, ker ubija življenjsko in ekspanzivno silo naroda, ki mu grozi številčno močnejši nasprotniki na zapadu in na severu.

Ima pa ta sestanka tudi svojo dobro stran: posvetil je v bolno ostržje Ljubljane in gotovo tudi vsega slovenskega naroda skozi precej trdo skorjo zunanega bleška priučene moralne uglajenosti, morale na ustih. Priznajmo pogumno, da pod to skorjo gloda jedro slovenskega naroda tudi črv, ki mu po pravici pravimo bela kuga, in sicer z isto silo, kakor pri vseh civiliziranih narodih; gloda bolj v naših kavarniških klubih, rudnikih, plavžih in predilnicah, kakor v kočah na manj kultiviranih tleh proti ostržju Balkana. Tu pa tam poči zgornja skorja, ko se razsuje v družinsko tragedijo, v kateri je materi določena vloga mučenice po lastni ali krivdi drugih. Toda javnost navadno niti za hip ne postane ali pa si cinično umije roke: »Mar bi bila bolj previdna.« Kdo se bo danes brigal za sosedo, za skupnost, za narodov blagor?

Pri vsem zlu, ki ga sestanki, kakor je bil nedeljski, prizadenejo, imajo torej tudi dobro stran, da nas opozorijo na trdo resničnost, ki je žalibog nočemo videti. Kako strašna je ta resničnost, vidimo že iz tega, da imajo danes nekatere organizacije pogum zahtevati, da se to dejansko stanje tudi legalizira.

Bolezen je moralnega izvora. Zadostovalo bi uveljaviti šesto in peto božjo zapoved, pa bi narod ozdravel. Toda s katero silo? Računati je treba s človekom, kakršen je, računati moramo z njegovimi slabostmi in z okoliščinami, v katerih živi. Žalibog je človek otrok časa. Vsaka pridiča hodi torej prirojena času, da jo bo razumel lahko otrok časa. Danes sliši človek na »socialno« uho; socialna stiska, recimo bolj konkretno beda, je najpogostejše polje že za zgolj moralne bolezni, toliko bolj za belo kugo, ki ima določeno socialno obeležje.

Ni slučajno, da cerkveni poglavarji prav danes tako poudarjajo, da potrebujemo dejavnega krščanstva, dejavne ljubezni do svojega bližnjega. Prav danes nallatje uspe med ljudstvom propovednik, ki zahteva vsega kristjana in se ne zadovolji s krščanstvom na ustih.

Kdor rešuje danes družino, naj jo skuša rešiti najprej iz bede. Malthusov nauk ima toliko živih privrženec, — ne teoretikov, filozofov in sociologov — ker je tako prirojen in konkreten, res materialen: Čim več otrok, tem več bede! Ne prirojen človek, ne razumnik, danes nimata časa, da bi premišljevala o posledicah nedovoljenega dejanja, o boleznih, ki jih rodi. skratka: o posledicah greha, ne dasta si časa, da bi razglabljala o razmotiranih raznih sociologov in moralistov, ki so Malthusove nauke ovrgli, ker vidita samo neposredno življenje pred seboj.

Boj proti beli kugi mora biti neposreden. Razlaganju božjih zapovedi in pogubnih posledic te bolezni za mater, družino in narod naj spremlja akcija za zboljšanje gospodarskega položaja družine, oziroma družinskega poglavarja. Tu naj se pokažejo vsi delodajalci: država, banovina, občina in zasebniki. S krščanstvom na ustih se ne smemo zadovoljiti, kakor tudi ne z narodnjaštvom na ustih. Zagotovimo družini in otrokom življenje, primerno vsakemu stanu. Le tako bomo ustvarili okolje, v katerem bo uspela tudi akcija za moralno ozdravljenje.

Res je, družin tistih advokatov, zdravnikov, višjih uradnikov, industrijcev in bankirjev, ki zaslužijo 10.000 do 50.000 na mesec in jim je že en sinček za nadlogo, ter se strašijo že drugega otroka, ker bi sicer »dama« ne mogla tisto leto na morje ali na Bled, teh družin ne bomo več rešili; takšna elita se je že sama zapisala smrti in na njeno mesto bodo stopili manj rafinirani, zato pa kremenitejši, če hočete tudi barbari. Rešili pa bomo na stotine drugih družin, uradniških in delavskih, ki se vdajajo Malthusu res samo radi pomanjkanja. In teh je mnogo.

Prav tem, ki imajo že okoli sebe kopico otrok, ni samo za kruh, hočejo tudi besede, vzpodbujevalne besede, prijaznega pogleda in mesto v družbi, ki jim gre. Posebno tista, ki drži tri stebre pokoncu v takšni hiši, zasluži vse kaj drugega, kakor posame svojih tovarišic, ki hodijo »a la dernière« če treba rajši s kužkom kakor z lastnim otrokom. —ski.

Herriot o francoski politiki

Marseille, 14. maja. AA. Tu se je vršil kongres radikalno socialistične zveze za južno-vzhodno Francijo.

Po končanem kongresu se je vršil banket, na katerem je imel Herriot velik političen govor. Govoril je o notranji politiki je govornik čestital vladi, da brani francosko valuto, ter se zavzel za to, da se doseže plodonosnejše ravnotežje med industrijsko in poljedelsko produkcijo. Glede zunanje politike je Herriot dejal, da je vlada nadaljevala spravljanje politiko pokojnega Brianda; pri tem je pa naglasil, da žele radikali predvsem varnosti Francije v medsebojnem sodelovanju z ostalimi državami. Dalje je Herriot poudaril veliki pomen podpisa francosko-sovjetskega pakta, ki je bil podpisan v popolnem sporazumu s Poljsko in Romunijo; zasluga za sklenitev tega pakta gre radikalom.

Govoreč o preliminarne razgovorih za londonsko gospodarsko konferenco je Herriot pohvalil sklep pripravljalnega odbora v Londonu, ki skuša odpraviti ovire mednarodni trgovini. Naposled je Herriot omenil, da so Združene države severne Amerike naklonjene Franciji tako v dolgovnem vprašanju kakor v vprašanju razorožitve. Dejal je, da je prosil Roosevelta, naj pristane na francosko tezo o stalnem nadzorstvu.

Dunajska vremenska napoved: Počasi se bo zjasnilo. Nekoliko topleje.

Proslava 100 letnice timoške pokrajine

Govor Nj. Vel. kralja Aleksandra

Zaječar, 14. maja. Tu se je otvorila razstava ob priliki proslave stoletnice timoške pokrajine. Vse ulice mesta, ki drže k razstavljalnemu prostoru, in daleč zunaj pred mestom so bile ceste že od ranega jutra polne prebivalstva, ki je čakalo prihoda Nj. Vel. kralja, ki se je pripeljal v avtomobilu ob 1. uri v spremstvu sokojske konjenice. Ves čas ga je navdušeno prebivalstvo pozdravljalo z burnimi vzkliki Živio kralj! Kralj se je podal na slavnostni prostor, kjer je imel, viharo pozdravljen od naroda, s tribune sledeč govor:

Dragi moji Timočani! Timoška krajina, ki je svoje junaške napore, začete in viteško nadaljevala pod vrhovnim vodstvom Karadjorjevičev ter junaškim Hajduk-Veljkovim, videla kronane z uspom šele leta 1833, sme danes s ponosom pogledati nazaj ter preceniti svoje delo in uspehe od osvoboditve do danes. Čeprav je timoška krajina v teh sto letih morala v vrsti svojih bojov dati na oltar narodove svobode nov krvni in gmotni davek, se ji je vendarle posrečilo razviti vzorno delavnost na gospodarskem polju.

Timoška krajina se je razvila s čudovito vztrajnostjo. Kakor mnogim drugim krajem naše države ji je bilo usojeno, da se je morala boriti za vojaško in gospodarsko samostojnost. V prvem in drugem pravcu je vedno imela uspeh, ko se je borila za svoj narod in ljubsumno gojila svoj narodni napredek. Njena vojska je bila prva: To izpričujejo mnoga bojna

polja. Njeno gospodarstvo je bilo na prvi višini: to priznavajo z vseh strani. Njeno kulturno in politično delovanje dela čast narodu in državi. Njeni bojevnik, njeni gospodarstveniki in državniki zavzemajo dostojno mesto. Pri zedinjenju jugoslovanskega naroda v veliko državo Jugoslavijo je timoška krajina odlično prispevala. Prvi in glavni sodelavci mojega pokojnega očeta so moji sinovi iz timoške krajine. Po svoji borbenosti in vztrajnosti ter narodnem čuvstvom se timoška krajina res lahko ponaša tako v vojni, kakor v miru. To dokazuje tudi ta smotrna razstava, ki je svetla dokaz, da od osvoboditve domovine nikdar ni sedela s prekrizanimi rokami.

S tem ko izrekam zaslužno priznanje vsem borcem in junakom, vsem znanim in neznanim, ki so od dnevoj vstaj pa do danes pretvarjali boje v delo, ki so zasluženo in pomandrano domovino pretvorili v napredno in urejeno državo, in zahvaljujoč se novemu pokolenju za njihov lepi sprejem, izjavljam, da je razstava otvorjena.

Kraljev govor je množica sprejela z burnim in navdušenim vzklikanjem: Živio kralj! Živio naš narodni kralj! Živio prvi in največji jugoslovanski Sokol!

Nato je Nj. Vel. kralj krenil skozi gosti špalir ljudstva v razstavljalni prostor in se ljubezno pogovarjal z možmi iz ljudstva, zlasti z bojevnikmi.

Avstrija se ne pusli zaslužiti

Dunaj, 14. maja. AA. Danes se je vršila velika manifestacija Heimwehrov ob stoletnici osvoboditve Dunaja od Turkov. Manifestacije, ki je obenem poudarila voljo Avstrije po neodvisnosti, se je udeležilo okoli 40.000 heimwehrovcev v uniformah in velika množica občinstva. Zgodovinsko ozadje schönbrunškega gradu je svečanost še povzdignilo; poseben politični pomen je dobila ta svečanost tudi zato, ker se je vršila 24 ur po brskiranju nemških hitlerjevskih voditeljev s strani avstrijskih uradnih krogov. Množice so navdušeno pozdravljale kanclerja Dollfussa in kneza Starhenberga.

Notranji minister Fey je v svojem govoru posebno naglasil, da je obnova Avstrije naloga heimwehrovcev, za njim je pa govoril Starhenberg, ki je izrazil trdno voljo po ohranitvi svobode in neodvisnosti. Naposled je stopil na tribuno še kan-

celar Dollfuss, ki je poveljeval avstrijski patriotizem in ga zaključil z vzklikom: »Avstrija nad vse!»

Dunaj, 14. maja. AA. Kerri in nacionalno socijalistični delegati so se nočoj z letalom vrnili z Dunaja v Berlin. V Avstriji je ostal samo še minister Frank, ki je odpotoval v Gradec.

Dunaj, 14. maja. AA. Pri recepciji, ki so jo priredili v palači nemškega poslanstva zastopnikom tujih listov, izvemši francoske, je izjavil bavarski pravosodni minister Frank, da afont, ki so ga nemški ministri doživeli od avstrijske vlade pri prihodu na Dunaj, ne bo ostal brez odgovora in da bo nemška vlada napravila demaršo. Čeprav Frank ni podrobneje povedal, kakšna bi mogla biti ta demarša, je jasno, da more biti le diplomatskega značaja.

Krvavi spopadi med heimwehrovci in hitlerjevci

Dunaj, 14. maja. tg. Minister Fey in tudi Starhenberg sta zahtevala: »Zvezni kancler, ostani trdi! Pozivljala sta Heimwehr, da ohrani sveto Avstrijo svobodno in neodvisno, tako proti socijalizmu, kakor proti narodnemu socijalizmu. Nastopil je tudi dr. Dollfuss, ki je svaril pred tujimi idejami, ki so se vgnezdile v avstrijskem narodu in napravile veliko zmedo. Dr. Dollfussova pot pa je prava pot. S stari parlamentarizmom je konec, krščansko socijalni nemški narod pa se bo vladal po novih oblikah, predvsem pa proti rdečemu socijalizmu. Zaključil je svoj govor z besedami: »Avstrija nad vse, samo če hoče!«

Sledila je običajna parada z godbami, zastavami in najrazličnejšimi zastopstvi vojske z letali itd. Prisotni so bili tudi madjarski, italijanski in nizozemski poslanec. Predsednik republike Miklas pa ni bil prisoten. Sledil je velik spreved po Mariahilferstrasse in po Ringu v Prater. Povsod so bile postavljene policijske straže, deloma s čeladami in bajoneti. Občinstvo je motilo spreved s klici Hitlerju. Policija je do večera aretirala nad 500 demonstrantov. Ko so se heimwehrovci zvečer vračali domov z raznimi vlakmi, je prišlo do demonstracij v raznih dunajskih okrajih. Obmetavali so heimwehrovce z gnili jajci, celo streljali so, tako da sta bili dve osebi lahko ranjeni.

Tudi po raznih krajih na deželi je prišlo do demonstracij, ko so se heimwehrovci vozili na Dunaj, tako v Kremus, kjer so obmetavali vagonce z gnili jajci, napolnjenimi s tinto. V St. Pöltenu so demonstranti ukradli zastavo, jo razstrgali in vrgli v vodo. Tam so heimwehrovci ogorčeno napadli lokale narodnih socijalistov, tako da je bilo 12 oseb ranjenih. Slični prizori so bili tudi v Brucku ob Muri, v Leobnu, v Salzburgu in Celovcu, v St. Vidu na Koroškem pa so demonstranti razbili šipe na 40 vagonih osebnega vlaka.

Nemčija osamljena

Fašisti divjajo dalje v svojem nekulturnem počelju

Berlin, 14. maja. AA. V političnih krogih z veliko napetostjo pričakujejo sere državnega zbora, ki bo v sredo. Nadolny priše v Berlin zgodaj popoldne in bo takoj obiskal zunanega ministra v. Neuratha, nato pa Hitlerja in mogoče tudi Hindenburga.

Današnji berlinski listi spet ponavljajo za trdilo, da stoji za Hitlerjevimi zahtevami po nemški enakopravnosti ves nemški narod. »Kölnische Zeitung« pa celo pravi: »Ta zahteva se danes kaže v prizadevanju za doseg enakopravnosti, ni pa krivda Nemčije, če bo pozneje morala predložiti še druge zahteve.«

Po drugi strani pa pravi londonski dopisnik »Frankfurter Zeitung«: »Nemško-angleško razmerje je danes le še kup razvalin, ker je ves angleški narod edin v obsojanju nemške politike.«

Paris, 14. maja. tg. »Petit Parisien« pravi, da govor državnega kanclerja Hitlerja na državnem zboru prihodnje sredo ne bo nič drugega kakor teatralen protest, da ustrahuje javno svetovno mnenje. »Echo de Paris« piše, da je jasno, kaj danes hoče Nemčija. Deloma hoče, tako v Avstriji in v Erdelju, z nasilnimi manifestacijami od znotraj, deloma pa z vojnimi pretinami in oboroženimi napadi od zunaj pripraviti revanžo. V tej zvezi poroča »Echo de Paris« iz Strassbourga, da se je nemška državna vlada celo upala, poklicati 2000 mladih Prsarcev letnika 1914 na vojaško delo.

Pariski listi razmotrivajo tudi vprašanje, kakšne sankcije je mogoče porabiti proti Nemčiji. »Matin« ugotavlja, da je čl. 430 verzajske mirovne pogodbe, ki določa zopetno zasedbo Porenja, poraben samo za reparacije. Člen 44 določa kot sovražno dejanje samo napravo trdnjav v Porenju in zbiranje čet v demilitariziranem pasu. Ostane torej samo čl. 15 verzajske pogodbe, ta člen pa dovoljuje samo gospodarske sankcije, katere pa

mora skleniti Zveza narodov. Pertinax pa smatra v »Echo de Parisu«, da Angleži nikdar ne bi dovolili finančnih ali gospodarskih sankcij proti Nemčiji, že iz strahu, da ne bi potem končno propadle njihove zamrznjene terjatve v Nemčiji v znesku 250 milijonov funtov.

Hamburg, 13. maja. tg. Dolgoletni poslovodja socialnodemokratskega »Volksblatt für Lüneburg und Umgehung« in bivši senator Johannes Lopau se je v svojem stanovanju ustrelil. V Lübecku se dva dni po grešajo bivšega uradnika socialnodemokratskega »Lübecker Volksbote« Hermanna Bauera in domneva, da si je vzlet življenje.

V smislu berlinske odredbe so tudi v Hamburgu izvršili hišne preiskave pri socialnih demokratih in njihovih organizacijah. Policija je zasegla skupno 3.800.000 mark.

Berlin, 13. maja. Predsedstvo »Börsenvereine« nemških knjigotrožcev v Leipzigu se je z »Državno bojno zvezo za nemško kulturo sporazumelo, da so nemškemu ugledu škodljivi sledeči pisatelji: Lion Feuchtwanger, Ernst Glaeser, Arthur Hollitzer, Alfred Kerr, Egon Erwin Kisch, Emil Ludwig, Heinrich Mann, Ernst Oswald, Theodor Plivier, Erich Maria Remarque, Kurt Tucholsky in Arnold Zweig. Dela teh pisateljev se ne bodo smela več razširjati.

München, 13. maja. tg. Policija je zaprla glavno podjetje katoliških delavskih organizacij v Münchnu, takozvani »Leohaus«. Poluradno se trdi, da so oblasti ugotovile poslovne nerednosti ter zaprle tudi predsednika, poslovodjo in prokuristinjno.

Šest žensk zasutih

Pariz, 14. maja. AA. »Journal« poroča iz Alžirja, da je zasulo 6 žensk, ki so šle kopat glino za izdelovanje loncev. Dve ženski so že potegnili mrtvi izpod gline in kamenja.

Macdonald, Roosevelt in Herriot rešujejo Evropo in Ameriko, ki ju stresa gospodarski potres.

Občni zbor dveh borz

Belgrad, 14. maja. I. Ob precejšnji udeležbi članov je bil danes občni zbor belgrajske borze. Iz poročila, ki ga je dal podpredsednik borze dr. Stojadinovič, je razvidno, da ima borza kljub slabi gospodarski konjunkturi preko 417 tisoč Din čistega dobička. Predsedujoči je posebno naglasil potrebo, da dobi borza čimprej svojo lastno palačo, kjer bi se mogla bolje razvijati, kakor v dosedanjih tesnih prostorih znanstvene akademije. Omenil je na to vsoto 2 milijonov, ki jo je borza vložila v banke in ki je sedaj zmaznila. Poročilo je bilo enoglasno sprejeto. Sledile so volitve v upravni in nadzorni odbor in v razne sekcije borze.

Novi Sad, 14. maja. I. Pod predsedstvom g. Djundjerskega je bil tukaj danes občni zbor Produktivne borze. Predsednik je v svojem poročilu orisal težko gospodarsko stanje, v katero je spravila kriza tudi Jugoslavijo. Naglasil pa je še posebej težko gospodarsko stanje Vojvodine. Produktivna borza je mnogo storila pri zbolšanju položaja, kar je razvidno iz njenega ogromnega in marljivega delovanja. Tudi materijalni uspehi borze so precejšnji in ji je uspelo izplačati zadnji obrok posojila za zgraditev lastnega poslojaja.

Kolo srbskih sester

Belgrad, 14. maja. I. Ob veliki udeležbi članic in raznih gostov je bil danes v Belgradu občni zbor največjega in najrazširjenjega srbskega humanitarnega društva Kola srbskih sester, ki je obenem proslavilo tridesetletnico svoje ustanovitve. Predsednica društva gđ. Grujić je v daljšem govoru orisala delovanje društva, ki si je posebno za časa svetovne vojne priborilo ogromno zaslug pri pomoči potrebnemu ljudstvu in vojaštvu.

50 letnica frančiškanske gimnazije

Visoko, 14. maja. I. Danes se je tu na slovesen način proslavila petdesetletnica obstoja frančiškanske gimnazije. Proslavi je med drugimi cerkvenimi dostojanstveniki prisostvoval tudi poslanec pravosodnega ministrstva dr. Džidžin.

NEMSKI KATOLIKI V BELGRADU

Belgrad, 14. maja. I. V Ulici Miloša Velikega je bila danes na slovesen način posvečena kapelica nemških katoliških vernikov iz Belgrada. Cerkevni obred je opravil duhovnik katoliške nemške manjšine g. Hagenketter.

Notranje posojilo v ČSR

Praga, 13. maja. tg. Podpisovanje 5 odst. notranjega posojila je do sedaj prineslo 1,2 milijarde Kč. Rok za podpisovanje pa je bil podaljšan do 30. junija.

Desetletnica smrti Masarykove žene

V soboto 13. maja je češkoslovaška republika obhajala desetletnico smrti Charlotte Masarykove, žene Tomaša Masaryka, predsednika češkoslovaške republike. V Pragi se je v »Obecnem domu« vršila svečana seja in prihodnjo nedeljo, 21. maja, bodo vse češkoslovaške korporacije obiskale njen grob v Lanih. Charlotte Masaryk je bila po rodu Američanka in je morala med vojno silno trpeti, ker so jo hotela imeti avstrijska oblastva za talca proti Masarykovemu delovanju v inozemstvu.

— Pri revmii v glavi, ledjih in plečih, živčnih boleznih, bolečinah v boku, trganju v križu se z velikim pridom uporablja naravna »Franz-Josef« grenčica za dnevno čiščenje prebavnega kanala. Vseučiliške klinike dokazujejo, da je »Franz-Josef« voda, posebno v srednji in starejši življenjski dobi, izborno čistilo za želodec in čreva. »Franz-Josef« grenčica se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Na delavskem prosvetnem večeru v Delavski zbornici, ki bo v torek 16. maja ob 20, bo nastopila tudi koncertna pevka gospa Stefanija Vukova-Frankovska. Pela bo pod spremljavo salonskega orkestra lepi Straussov valček »Pomladni glasovi« in arijo Violette iz 1. dejanja Verdijeve opere Traviata. Tudi ostali spored je bogat in pester. Koncert se bo urednjal tudi no radiu.

Wissiakovo truplo najdeno

Po dolgem trudnem iskanju se je danes reševalni ekspediciji SPD in TK Skale posrečilo najti truplo ponesrečenega Sandi Wissiaka. Prvo poročilo je dobil reševalni odsek SPD že v petek ob pol 3 popoldne. Telefoniral je takoj reševalni postaji v Kamniku, ki je organizirala ekspedicijo, ki se je takoj podala na kraj nesreče. Prišla je v gore ponoči ter je drugo jutro takoj pričela z raziskovanjem terena. Pri tem pa ni imela uspeha ter je radi tega javila to po pravilih SPD Osrednjemu reševalnemu odseku ter ga prosila za pomoč. V soboto popoldne sta se podala za pomoč. V Brečah in Hudnik, katerima so se pridružili Skale. Reševalni ekspediciji so se pridružili prostovoljno drugi nečlanjeni hribolazci, ki so se jako dobro obnesli.

Vsa ekspedicija je krenila danes zjutraj ob 4h iz Bistrice ter pričela ob 4 popoldne z reševalnimi deli. Tovariša ponesrečenega Wissiaka, Gregorčič Vili in Dolenc Ciko, nista mogla dati pravih informacij in so morali radi tega reše-

valci preiskati ves plaz, ki je bil ogromen in meril v širino petdeset in v dolžino sto metrov. Sistematično raziskovanje je trajalo od 4 zjutraj do 1 popoldne. Delo je bilo zelo težavno. Končno je ob 1 zadelo sonda na lažji odpor. Odkopali so sneg preko 2 metra globoko in našli pod njim ponesrečenega mladeniča.

Wissiak je padel okoli 300 metrov globoko s poti pod Planjavo pri Rdečem Turncu preko vsega žleba in obležal na dnu lavine. Imel je zlomljeno desno nogo v stegu in levo pod kolonom, na glavi pa je imel lažje poškodbe. Smrt je zlozlojila, brže radi zaščitne pod snegom. Glavo je imel obrnjen navzdol. Vrv je imel navezano okoli hrbta in torej ni bil zavarovan. Tudi dereze je nosil na hrbtu. Nesreča se je najbrže zgodila takor: Wissiak je utiral pot naprej, sveži sneg na stari trdi podlagi mu je pa nenadoma zdrnil, na kar ni imel opore ter je Wissiak zdrknil v globino. Ustavil se je nekaj časa s cepinom, dokler se ni prevrnil, nakar ga je plaz popolnoma zagrnul.

Zborovanje in spreved narodnega delavstva

V Sokolskem domu na Taboru se je včeraj dopoldne vršilo zborovanje Nar. strok. veje delavstva, ki obhaja letos 25 letnico svojega obstoja. Prišli so v večjem številu tudi naši rojaki z Westfalije pod vodstvom g. Bolhe, dalje češka delegacija s poslancom Tučny in na čelu kakor tudi hrvaški in srbski gosti. Zborovanje na Taboru je imelo svoj višek v govoru predsednika Nar. strok. veje, gospoda Juvana. Pri zborovanju so bili na odru navzoči zastopniki posameznih krajevnih organizacij ter vsi tuji gosti. Na odru je bilo tudi okrog 15 društvenih zastav.

Predmet posebne pozornosti in navdušenja ovacij je bila delegacija češkoslovaškega narodnega delavstva, predvsem poslanca Tučny in Tuma ter senatorja Panek in Stiasny, kateri so bili v soboto popoldne na postaji sprejeti tudi od dr. Stareta kot predsednika Jugoslovanske češkoslovanke lige.

Po zborovanju se je okrog poldne razvil po mestu, ki je bilo okrašeno z zastavami, spreved, v katerem je korakalo okrog 1100 ljudi. Na čelu spreveda je vozilo 20 okrašenih kolesarjev, igrala so tri godbe, zastav pa je bilo okrog petnajst. Ob ulicah je stal špalir občinstva, ki

je potrpežljivo čakalo spreveda celo poldruge uro.

Povorka je imela svoj zaključek na Mestnem trgu pred slavnostno okrašenim magistratom. Tu so bili na častni tribuni zbrani odličniki, pred vsemi zastopniki Njg. Vel. kralja general Dragomir Popović, ki je prisostvoval vsem slavnostim, gosp. ban dr. Marušič, g. župan dr. Puc in drugi. Manifestante je pozdravil g. župan, nakar so sledili še drugi govori. Govoril je tudi češkoslovaški poslanec g. Tučny in so bili češkoslovaški gostje zopet predmet navdušenih bratskih pozdravov in aklamacij.

Predsednik Narodnega delavstva g. Juvan je položil na spomenik kralja Petra krasen lorvor venec z napisom: »Kralju osvoboditelju Narodna strok. veje«, godba »Sluge« pa je zaigrala »Bože pravde«.

Ob priliki teh slavnosti je bil na Taboru razvit tudi nov prapor NSZ in je imel g. ban dr. Marušič patriotičen nagovor.

V soboto zvečer pa se je bila vršila v dramskem gledališču akademija na čast zastopnika narodnega delavstva in je ob tej priliki imel govor podpredsednik NSZ g. dr. Josip Bohinjc.

Nočni požar na Črnučah

Ježica, 14. maja.

Niso še popolnoma pospravili vseh ostankov na pogorišču Cundrove domačije na Ježici, komaj je bila ocenjena velika škoda pri tem požaru, že je nočnejša noč ogenj znova strašno gospodaril v sosednji črnuški fari. Gorelo je na Ježi, prijazni vasi ob cesti Črnuče—St. Jakob, pri Lucmanovih. Požar se je nenadoma pojavil ob četrni na polnoč na gospodarskem poslopiju omenjene domačije. Pri hiši sta gospodarili vdova Katarina Kremžar ter njena hčerka Marija, ki sta seveda obe spali, ko se, ognjeni zublji obližili bogato založeno šupo, pod in drvarnico. Tudi sosedje so bili večinoma vsi že pri počitku. Požar se je zaradi tega kaj hitro razširil na celo poslopje, ki je namah postalo en sam velik plamen, ki je na daleč razsvetljeval jasno nočno nebo. Kmalu so seveda pritekli sosedni gasilci iz Nadgorice in Črnuč z motornimi brizgalnicami, posamezni gasilci na kolesih pa so pritekli tudi iz sosednje Ježice. Gorečega poslopja pa ni bilo mogoče več rešiti, zato so gasilci predvsem pazili na to, da se požar vsaj ni razširil tudi na hišo, ki stoji komaj 15 korakov proč od gospodarskega poslopja.

V dobri pol uri je poslopje popolnoma zgorelo. Škoda je tem večja, ker je bilo v poslopiju nakopičenih 13 voz stelje, precej drv, dalje je bilo v poslopiju shranjeno gospodarsko orodje, kar je se-

veda vse zgorelo. Medtem, ko je bilo poslopje precej dobro zavarovano pri Vzajemni zavarovalnici v Ljubljani, so bile vse premičnine v poslopiju zavarovane za malenkostno vsoto 1000 Din. In vendar je pri tem požaru samo na premičninah škoda več tisočev. Naj bi torej posestniki razen stojišč poslopj zmerom zavarovali tudi premičnine, ki so v poslopijih.

Kdo je zažgal poslopje pri Lucmanovih, nihče ne ve. Jasno pa je, da je bil požar podtakljen. Sosedje, ki so prvi zapazili ogenj, pravijo, da je pričelo goriti v butarah, ki so bile naložene ob poslopiju. Za poslopje je mal gozdiček, skozi katerega se je mogel požigalec nemoteno približati poslopiju ter prav tako tudi oditi. Prava sreča pri požaru je bila da ni bilo vetra, ker bi se bila sicer prav gotovo vnela še druga poslopja v sosesčini, ki so nekatera celo krita še s slamo. Gasilci so se tudi pritoževali, ker v bližini pogorišča ni nobene vodnega spravišča; vodo so morali napeljati prav z drugega konca vasi. Kdor ve, kakšno vlogo igra pri vsakem požaru hitrost, s katero se prične reševanje, bo pač verjel, da morajo črnuški ali nadgorški gasilci skupno s črnuško občino čimprej poskrbeti za primerno vodno zalogo na Ježi. V slučaju večjega požara na Ježi sicer ne bo mogoče ničesar rešiti, ko ne bo vode. Sava in Črnušnica sta odločno predaleč.

Ljubljanska kronika

Ljubljana, 14. maja.

Precej živahno je bilo danes v Ljubljani. Zaradi četrtinske vožnje, ki je bila dovoljena udeležencem proslave 25 letnice Narodne strok. veje, je prišlo v mesto precej ljudi z dežele.

Koncert srednješolskih zborov

V veliki dvorani Uniona se je dopoldne vršil koncert pevskih zborov ljubljanskih srednjih šol. Koncert je bil precej obiskan, zlasti mnogo je bilo seveda profesorjev in učencev, dovolj pa tudi staršev, ki so prišli poslušat svoje ljubljene otroke. Nastopilo je devet zborov ter orkester z učiteljstvom. Nastop je imel značaj nekakega tekmovanja srednješolskih zborov, ki se prireja že več let. Vsa-kolletni zmagovalci dobi v prehodno last dragoceno čašo.

Motociklistična nezgoda

Z Grosupljega so bili dopoldne okrog enajstih klicani ljubljanski poklicni reševalci, ki so z avtomobilom takoj odhiteli na Dolensko. V Grosupljem se je namreč ponesrečil neki Zagrebčan, ki je bil s svojim tovaršem namenjen na izlet po Sloveniji. Ponesrečeni Devčić Sime, tipograf, stanujoč v Zagrebu, Petročičeva 18, se je vozil na motociklu s svojim tovaršem Dukanovičem živinjom. Devčić je sedel na motociklu zadaj, iz nepojasnjenega vzroka je Devčić pri Grosupljem zdrknul z zadnjega sedeža motocikla, pri padcu na tla pa se je nevarno potolkel po glavi, dobil je tudi hude notranje poškodbe. Z reševalnim avtomobilom so ga brž prepeljali v ljubljansko bolnišnico, kjer so ga obvezali. Devčić se dobro počuti in bo lahko kmalu zapustil bolnišnico.

Drugi ponesrečenci

V bolnišnico so pripeljali še 75 letnega Novaka Jerneja iz Vel. Loke pri Trebnju na Dolenskem, ki mu je slomazna odtrgala prst na levi roki. — Dalje so pripeljali v bolnišnico Spruk Franjo, 22 letno ženo posestnika iz Most pri Komendi, katero je mož pred par dnevi tako pretepel, da mora zdaj iskati pomoč pri zdravnikih v bolnišnici. Z reševalnim avtomobilom je bila končno pripeljana v bolnišnico 24 letna Kunc Brigita iz Ljubljane, švabičeva ulica, ki je v samomirnem namenu pila likov. V bolnišnici so ženski sicer izprali želodec, vendar še ni popolnoma izven življenjske nevarnosti.

RDEČI KRIŽ BO DANES POBIRAL

Ko boste danes med 10 in 12 dopoldne začeli, da se pred hišo oglasa avto s tem, da močno hupa, javite nabiralcu R. k. skozi okno, naj pride k Vam po že pripravljeni zavoj z zinskimi darili za ljubljanske reveže in njihove otroke.

Jadranski let Gradec—Maribor—Gradec

Danes popoldne je doživel Maribor svojevrstno senzacijo, za katero je vladalo že precej časa v mestu in okolici med obitvom umetno zanimanja. Iz Gradača je priletelo brezmotorno letalo Grskega akademkega letalskega kluba, ki ga je pilotiral znani avstrijski jadranski letalec ing. Walter Mühlbacher. Letalo se je dvignilo v zrak na graškem letališču Thalerhof s pomočjo motornega letala, ki ga je vodil vodja letališča in tamkajšnje letalske šole državni svetnik Alfred Echer. Start se je v Gradecu nekoliko zavlekel radi nevihte in dežja. Ko pa se je razvedrilo, sta se obe letali dvignili. Pričetek starta so javili iz Gradača potom radija, kar je prenašal na Tezenskem letališču zvočnik.

Prihod letala je pričakovala na Teznu ogromna množica, med katero so bili zastopniki tukajšnjih oblasti, mestni poveljnik general Hadžić, okr. glavar Makar, predsednik kluba »Naša krila« ravn. dr. Tominec s klubskimi funkcionarji in predst. letalskega kluba ter zastopniki Akademkega letalskega kluba v Ljubljani. Okoli pol 4 sta se prikazali visoko v oblakih obe letali. Bila sta v višini 1500 metrov. Jadralno letalo se je spustilo z vlačilno vrvo nekaj kilometrov preko naše meje, ter je nadaljevalo samostojno polet proti Teznu. Najprej je pristalo motorno letalo, kmalu pa se je pojavil nad letališčem jadralec ter se v elegantnih lokih spuščal proti vetru ter gladko pristal. Ves polet je trajal 51 minut. V trenutku je letalo obkolila tisočglava množica, ki je letalec viharno pozdravljala. Takoj so bili na mestu organi mestne policije, carinski in poštni uradniki. Obmejni komisar Krajnovič je pregledal Mühlbacherjev potni list, karinski organi pa so izvršili carinski pregled. Seveda je bilo vse zgolj formalnega značaja. Pošto, ki je tehtala 15 kg in je sestajala iz 1000 pisem in 3000 razglednic, pa je prevzel sam poštni ravnatelj Irgolič. Mühlbacherja je pozdravil predsednik »Naših kril« dr. Tominec ter mu izročil šopek cvetja. Tudi pilot Echer je dobil cvetja. Po kratkem prigrizku sta oba letalec zapustila startala. Na temnem prostoru tezenskega letališča se je stari radi dolge vlečne vrvi komaj posreželi. Po nekaj elegantnih krogih sta letali izginili v severnih kraji.

NEDELJSKI SPORT

Ljubljana, 14. maja 1933.

BSK : Primorje 5 : 1 (3 : 1)

Današnja nogometna tekma je privabila rekordno število gledalcev — bilo jih je nekako tri tisoč. Pa je razumljivo, saj je nastopil po desetletnem presledku BSK, ki tvori takorekto našo državno reprezentanco. Svoj glas je docela potrdil z današnjo igro, vsaj je bil tehnično in taktično daleko nadkriljeval našega zastopnika v državni ligi. Črno-beli so v današnji tekmi pokazali, da smo Slovenci v nogometu prav za prav učeneli v tej sportni panogi, kajti precej se bomo morali še učiti in naučiti, predno bomo hoteli tudi v nogometu kaj pomeniti. Tu nič ne pomaga, mi moramo usmeriti svoje nogometno delovanje v drugo smer, kajti po tej poti ne bomo prišli nikamor. Današnja tekma je to tako jasno pokazala, da je moral vsako, celo največji lajik razumeti. Treba bo začeti s sistematičnim treningom, pri čemur bo polagati največjo pažnjo na tehnično stran. Kajti Belgrajci so nam danes pokazali, da se s točnim oddajanjem in s pravilnim plasiranjem doseže nepriemerno več in to z razmeroma majhnim trudom, kakor pa z načinom, ki se ga je posluževalo Primorje.

Poleg tega pa so nekateri posamezniki v domači enajstorici popolnoma odpovedali. Zelo slabi so bili Svetič, Pišek II. in Jež in lahko se reče, da gresta na račun teh vsaj dva gola.

Ob pol petih se pojavila moštvi ter se predstavila sodniku g. Podubskyju iz Zagreba v naslednjih postavah:

BSK: Glaser—Radovanović, Tosić—Arsijenevič, Stevović, Djordjevič—Tirnančič, B. Marjanović, N. Marjanović, Vujadinović, Glišović.

Primorje: Stare—Svetič, Hasel—Zemljak, Sočan, Pišek II.—Jug I., Slapar, Jež, Senica, Uršič.

BSK je vigrirana enajstorica, ki nam je predvedla lepo kombinacijsko igro. So zelo dobri tehnički in tudi taktično igrajo prav dobro. Vratar ni imel dosti pokazati, zdi se pa, da mu tudi kaka žoga pade iz rok. Edini gol, ki ga je spustil, ni bil ubranljiv. Ožja obramba je imela v Radovanoviću in Tosiću sijajno oporo. Domačiji sploh nista pustila pred svoja vrata. V halfiniji je bil najboljši Arsijenevič, ki je tehnično in taktično sijajno opravil svoj posel. Najšibkejši je bil Stevović, v splošnem je pa ta trojica tako v ofenzivnem kakor v defenzivnem pogledu popolnoma zadovoljiva. Napad je lepo kombiniral ter ni računal toliko na prodore po krilih, temveč se je s kombinacijo približeval pred svetlično črno-belih. So to opasni streli, ki so neredokrat ogrožali Starčev gol.

Primorje je danes v igelovih točkah popolnoma odpovedalo. Stare je gotovosti posla in je razčistil marsikatero opasno situacijo. En gol pa gre izključno na njegov račun. Obramba je imela v Haslu, ki je delal takorekto z adva, sijajno oporo, ki je bila tembolj potrebna, ker je Svetič popolnoma odpovedal. Toliko pogrešk, kot jih je danes napravil, jih pri njem nismo vajeni videti. V halfiniji je bil najboljši mož Sočan, ki je mnogo pripomogel, da ni bil poraz še večji. Ni bil sicer brez vseh pogrešk, vendar so v primeri z delom, ki ga je opravil danes, tako minimalni, da jih skoraj ni upoštevati. Šibkejši je bil Zemljak, izredno slab pa je bil Pišek II., ki je mnogokrat stal samo drugim na poti, da se oni niso mogli nič napraviti. Najslabšo točko v napadu je tvoril Jež. Kar nič se mu ni ljubilo in vsako žogo je takoj zgubil, ali pa jo je celo sam podal nasprotniku. Slapar se je še najbolj obnesel, ter igral tudi tehnično najbolje. Napad se je trudil in je hodil daleč nazaj po žoge. Toda vse to pa ni nič pomagalo, kajti brez tehničnega znanja se v nogometu ne pride daleč. V tem pogledu bo treba takoj nekaj ukreniti, ker bo v nasprotnem slučaju naš nogomet padel na popolno ničlo.

Igra je potekala takole: Prvi udarec imajo črno-beli. Že takoj v prvi minuti sledi korner proti domačim, ki ga streljajo gostje v aut. Nato sledi prosti strel proti črno-belim, ki se konča v Starčevih rokah. V 5. minuti ustvarijo Belgrajčani nevarno situacijo pred golom domačih, iz česar se izčimni korner, ki ne prinese BSK-u nobene koristi. V 6. minuti postavijo gostje 1:0 za svoje barve po krivdi domače obrambe. Črno-beli igrajo nevzorno in defenzivno ter se še ne znajdejo. — Kmalu nato ustvarijo tudi črno-beli nevarno situacijo pred BSK golom, a brez haska. Uršič zastrelja v 12. min. zrelo šanso. V 16. min. sledi korner proti Primorju, ki gostom nič ne koristi. V 17. minuti pa že zopet pošljejo žogo v mrežo domačih. Stanje 2:0 za goste. Ta gol sta zakrivila Svetič in Pišek. V 21. minuti diktirani korner proti Primorju ne spremeni stanja. V 31. minuti diktirani korner proti BSK spremeni domači v gol. Stanje 2:1 za goste. V 32 in 37 min. dva kornerja proti črno-belim, ki jih gostje niso znali izrabiti. Isto se zgodi s kornerjem v 38. in 39. minuti. V 41. minuti pa izsilijo domači korner proti BSK, ki ga tudi črno-beli niso znali izrabiti. V zadnji minuti gostje še enkrat potresejo mrežo domačih in postavijo 3:1 v svojo korist.

V drugem polčasu ima prvi udarec BSK. — Kmalu ustvari Slapar nevarno situacijo pred golom gostov, a ga poderejo na tla. Jug zastrelja v 6. minuti 2 m od gola nad vse zrelo šanso. V 8. minuti sledi korner proti BSK, ki ostane neizrabljen. V 12. minuti diktirani korner proti Primorju, pošljejo gostje v aut. V 12. minuti postavijo gostje 4:1 za sebe. V 15. minuti prosti strel proti gostom, a ga pošlje Jug med oblake. V 16. minuti korner proti gostom tudi domačim nič ne koristi. Isto se zgodi s kornerjem v 18. minuti, diktiranim proti črno-belim. V 23. minuti ustvari domači nevarno situacijo pred golom gostov, iz česar se izčimni korner, a ga črno-beli pošljejo v aut. V 26. minuti prosti strel proti domačim, žoga obliči v mrežo, a sodnik gola vsled offside pozicije ne prizna. V 29. minuti potresejo gostje še enkrat mrežo domačih in postavijo končno stanje 5:1 za svoje barve. Nato je igra obojestransko zelo pustulasta, še nekaj napadov na obeh straneh, ter korner proti Primorju v 41. minuti in gostje so odnesli obe točki iz Ljubljane.

Tekmo je sodil g. Podubsky iz Zagreba objektivno, le pri rokah in faulih je očividno mnogokrat zatislil obe očesi.

Primorje I. : Vojaški tim 4 : 1

V predtekmi sta se spoprijela prvo moštvo Primorja in vojaški tim ter sta izvojevala neodločen rezultat.

Sodil je g. Dolinar.

Štafeta ASK Primorja 4 × 1500 m

Odmor med predtekmi in ligo tekmo so porabili primorjanski lahko-atletski za statetni tek na progi 4×1500 m. Nastopili sta dve štafeti in steer: I. štafeta v postavi: Srakar, Ogrin, Grad in Gabrovšek, ki je pretekla omenjeno progo v času 18. min. in ena petina sekunde. Druga štafeta v postavi: Skušek, Zorga A., Zorga F. in Goršek, ki je imela 250 m naprej (handicap) pa je rabila za omenjeno progo 18 min. 01 sek.

Lepa teniška zmaga Ilirije

Danes se je v Ljubljani vršilo I. kolo državne prvenstva moštov in zmagala je Ilirija nad mariborskim Rapidom z rezultatom 4 : 3. S tem je Rapid izpadel od nadaljnjega tekmovanja. Ilirija pa se sreča v II. kolu v nedeljo z zagrebškim A. T. K. »Zagreb«; kje se bo II. kolo odigralo, še ni znano, odločitev ima J. T. S. v Zagrebu.

Mariborski Rapid, dolgoletni prijatelj Ilirije je baš ob tem važnem tekmovanju moral kloniti in prepustiti zmago moštvi Ilirije, katerega glavni stember je bil, kot vedno, g. Alek.

Točno ob napovedanem času se je turnir pričel, nastopili ob trije pari v singlu: Dacar (I): dr. Blanke (E), Sivic (I): Hitzl (R) in Branko (I): Holzinger (R). Dacar je v prvem setu izgubil 5 : 6, v drugem dobil 6 : 2, pravtako tudi v tretjem 6 : 2. Banko je oba seta odločil v svojo prid; 6 : 1, 7 : 5; oba igralca sta se odlikovala po mirni in silno previdni igri.

Sivic je znanega igralca Hitzla docela nadkriljeval v prvem setu — vodil je že 5 : 0, nakar pa silno popustil in izgubil set z 8 : 6, drugi set pa 7 : 5. Vsekakor je za Sivicu to lep rezultat, vsekakor je Hitzl še lani veljal za najmočnejšega igralca v dravski banovini in imel tudi več let nar. prvenstvo. Dokaz, da je star rutiner, je to, da pri obupnem stanju 5 : 0 ni popustil ampak s silno energijo dobival gem z gemom in si priboril set za setom. V dublu sta Rapidovca Holzinger—Halbert zmagala nad parom Dacar—Banko 6 : 4, 6 : 0. Slednji par se vsekakor ne sklada v igri, prav različna sta si oba tudi po temperamentu, kar se je videlo zlasti v drugem setu (6 : 0).

Cim so se igre približavale koncu, tem večje je bilo zanimanje za single Truden : Leyrer, ko sta oba zastopala prvi mesti obeh klubov. Leyrer v prvem setu dobil takoj dva seta, nakar odprti Truden serijo šestih zaporednih gemov, v drugem setu zopet Leyrer doseže prvi gem, nato pa Truden zopet zaigra in hitro je sledilo šest zaporednih gemov in stanje 3 : 2 za Ilirijo je dalo nove upe na zmago Ilirije.

Po kratki pavzi je sledil odločilni double Sivic—Truden (I): Hitzl—Leyrer (R) Double je dosegel višek in je nudil res lep sport. Običnostno je živahno dejal duška svojemu razpoloženju, igra je čedalje bolj stopnjevala v napetosti. Šlo se je za vsak poen, odločila je sijajna igra Trudna, ki mu je dobro sekundiral Sivic, zmagal je Ilirijanski par 8 : 6, 8 : 6. Stanje tok 4 : 2 za Ilirijo. Zadnji single med T. (I) in Halbertom (R) je dobil Rapid (6 : 1, 6 : 2). Tako, da je končno stanje 4 : 3 za Ilirijo. Ilirijansko in Rapidovo moštvo je bilo deležno vseh nedeljenih simpatij lepega števila občinstva. V prav lepem številu se je udeležila turnirja naša sportna javnost, načelnik Kamniške teniške sekcije g. Valter Stuzzi je pa pripeljal z avtom Kamniške prijatelje Ilirije. Turnir je vodil g. R. Kos, protestov ni bilo nobenih, trajal je pa polne tri ure, igralo se je pa na 3 igriščih prav neprestano.

Mednarodna tekma v Mariboru

Maribor, 14. maja.

SK Rapid : Wolfsberger SK

16 : 1 (7 : 0)

Danes dopoldne se je vršila na Rapidovem igrišču mednarodna tekma med tukajšnjim SK Rapidom in avstrijskim moštvom Wolfsberger SK. Domačini, ki so nastopili v nekoliko spremenjeni postavi, so dosegli izredno visoko zmago. Gostje so predstavljali v vsakem oziru nedoraslega nasprotnika ter je imel Rapid kaj lahko delo. Sodil je g. Nemec.

Osišek, 14. maja. I. Tekma za državno prvenstvo med osiješko Slavijo in sarajevsko Slavijo je končala z rezultatom 4 : 2 za Osječane.

Belgrad, 14. maja. I. Pred 4000 gledalci je bila danes na igrišču BSK važna prvenstvena tekma med tukajšnjim BASKom in zagrebškim Haskom, ki je končala z rezultatom 2 : 2 (1 : 0). Haske je igral zelo dobro posebno v drugem polčasu, ko je izenačil. Bil je tehnično boljše moštvo.

Zagreb, 14. maja. Z. V Zagrebu se je danes nadaljevalo tekmovanje za državno prvenstvo. Gradjanski je premagal Concordio z rezultatom 1 : 0.

Dunaj, 14. maja. tg. BAC : Wacker 3 : 1 (2 : 1). — FC Wien : Hakoah 4 : 0 (1 : 0). — Admira : Austria 2 : 1 (1 : 1). — Vienna : Rapid 4 : 1 (3 : 1). Vienna bo najbrže dobila prvenstvo.

Nesrečni venec

Venec, ki ga je položil Hitlerjev zaupnik Alfred Rosenberg na spomenik padlih v Londonu. Rosenberg sploh ni imel sreče v Londonu, ker je Hitlerjeva nedemokratska notranja in zunanja politika silno razburila Angleže. Tudi z vencom je šlo tako nekako kakor z večerjo, ki jo je hotel privediti javnim delavcem, a na katero ni skoraj nihče prišel. Venec, ki ga je Rosenberg položil na spomenik v imenu Hitlerja, je ponoci izginil. Odsesal ga je bivši angleški stotnik Sirs in ga vrget v Temzo. Ko ga je vprašala policija, zakaj je to storil, je Sirs dejal, da se angleški bojevniki in padli žrtjo ponizane od venecv, ki jih poklanjajo ljudje, kakor je Hitler. Sirs je moral plačati globo 2 funtov, nakar so ga izpustili.

Italija se konča v Benetkah...

V »Piccolo« od 10. maja smo brali zanimiv članek pod naslovom »Italija se ne konča v Messtru«, ki ga moramo na vsak način zabeležiti. — »Piccolo« najhujši nasprotnik Slovanov in moralno odgovorni list za najhujše krivice, ki so se zgodile Slovanom v Julijski krajini v zadnjem polstoletju, priznava to kar smo mi vselej trdili, da Trst ne pripada niti geografsko Italiji. Ne, »Piccolo« se sicer trudi, da bi dokazal, da spada Trst v krog italijanskega narodnega življenja, toda najnovejši ukrepi rimske vlade izpodbijajo »Piccolove« trditve. »Piccolo« namreč sam poroča, da je prometno ministrstvo odredilo, da ne bodo novi poletni vlaki, ki se vpeljejo vsako leto za poletno sezono, vozili več iz Postojne v Trst in potem v Benetke. Na zadnji mednarodni konferenci za določitev vozniških redov so Benečani zahtevali, naj se uvedejo direktno zveze med Benetkami in Srednjo Evropo,

Strah pred Slovenci

Vsi slovenski častniki degradirani

Znano je, da v novejšem času skoraj noben Slovenec ne postane častnik v italijanski armadi. Poprejšnja leta jih je veliko avanziralo, ker so se odlikovali z izobrazbo, znanjem jezikov in smislom za subordinacijo. Fašizem se je spravljal zdej celo na te rezervne častnike. Izšla je naredba, da treba vse slovenske častnike degradirati. Vlada si vendar ni upala tega kratkotaloma odrediti na splošno in javno, ampak dala ukaz, naj se proti vsakemu posamezniku vpelje običajna disciplinarna preiskava pred vojaškim oblastvom. Tam si zdaj zmislijuje vsakovrstne trapije, da jih sta-

Tržačani so se seveda tej zahtevi upirali, toda z glasovi Madjarov je predlog Benečanov prodiral. Ne samo to, zveze med Benetkami in notranjostjo posebnost z Milanom in Turinom se okrepile, med tem, ko je zveza Benetke-Trst postala prava suha veja. V železniškem prometu je Julijska krajina, tako trdi »Piccolo« samo nekaj dodatek: v resnici se v železniškem prometu končuje Italija v Benetkah, med tem ko se železniški promet med Julijsko krajino in notranjostjo Italije umetno zavlačuje.

»Piccolo« že sluti, da ne bodo njegovi protesti nič zalegli in pravi, da bi bilo morda dobro, ako bi razširili železniško postajo na Opčinah (ta je bila tudi z vojaških namenov že razširjena) in da bi Opčine morali zvežati s Trstom s čim krajšo avtomobilsko ceto. Cesta čez Nabrežino nima več pomena.

vijo v obtožbo. Tako očitajo enemu, da govori z ljudmi slovensko in domači posojilnici, drugemu, da je bil dopisnik nekdanje »Edinosti«, spet tretjemu, da sodeluje pri cerkvenem pevskem zboru, in podobne reči brez glave in repa. Sicer se za vsakemu formalna možnost, opravičiti se radi očitkov, ki se mu navajajo, toda vse nič ne pomaga, ker je že naprej določeno, da bo degradiran. Vsekako bi bilo za fašizem bolj častno in manj zamudno, če bi nastopil kar naravnost in brez hlimbe. Saj ga že poznamo.

Križev pot poštenega Italijana

Za terorizem, ki vlada v Julijski Benečiji, je značilna dogodba nekega laškega učitelja. Učitelj Jannacone je prišel po vojni službovat v slovenske kraje. Kot dostojen človek je bil z ljudstvom prijazen, se pričel slovensčine in celo poročil Slovenko. Dasi italijansko misleč, vendar ni maral za fašistovsko rogoviljenje. Zato so ga prestavljali iz kraja v kraj. Služboval je n. pr. v Povirju, potem v Gorjanskem na Krasu; od tod so ga prestavili v Forro na Furlansko, potem pa v Čepovan. Z ljudstvom se je sporazumeval tudi po slovensko in se celo predrnil šolskim otrokom pojasniti to ali ono s slovensko besedo. To edino pravilno pedagoško načelo so mu najhujše šteli v greh. Neposredno pred božičem 1932 je prejel brzojav, da je suspendiran od službe. Tako zna fašizem voščiti božične praznike. V Gorici so mu na njegovo odločno zahtevo povedali kot razlog suspendacije: »Sei è diventato già mezzo allogeno« (postali ste že na pol drugorodec, t. j. Slovenec). Po enem mesecu suspendacije so mu odkazali službo v Južni Italiji, da se zopet poitalijani.

Italijanska orglarska šola umrla

V Trstu se je pred dvema leti odprla z velikimi nadami cecilijanska orglarska šola pri cerkvi sv. Antona Novega. Namen je bil, kakor smo že takrat vedeli, izučiti laške organiste, da bi izpodrinili po deželi domačine ter vrgli slovensko besedo s kora. Toda občina in dežela sta se navelečali dajati podporo in prvotni zagon je zelo popustil. Gregorijansko petje tudi Lahom ni močno všeč, figuriralo petje pa je slovensko veliko boljše od laškega, torej je težko »reformirati«. Sami latinskih maš se morajo pa še angelci navelečati.

Koliko ljudi ima Italija

Po uradnem poročilu agencije Stefani je znašalo prebivalstvo Italije 21. aprila 1931 41.651.617 oseb. Tak je definitivni rezultat po uradnih ugotovitvah in popravkih. (Znano je namreč, da so nekod v Južni Italiji ob številu sleparili. Vlada je proti krivcem strogo nastopila.)

V Idrici se je ubil

V Sebeljah se je pripetila strašna nesreča. 56-letni Janez Makuc je hotel splezati čez Idrjico po žici, po kateri vozi vzpenjača. Ko je že skoraj priplezal čez globoki prepad, po katerem dere Idrjica, je nenadoma pridrčal voziček vzpenjače in ga sunil v prepad. Makuc je v tistem trenutku strahovito zakričal. Brž so mu hiteli na pomoč in ga spravili domov. Toda prav kmalu je izdihnil, ker so bile njegove rane smrtno.

Miličnik ga je ranil

Na Otlici je obmejni miličnik zaukazal Vincenciju Likarju naj se ustavi; toda ta je streljal proti miličniku. Tako poročajo miličniki. Miličnik Armando Milano je nato streljal proti njemu, toda Likar se je zgubil v gozdu. Za njim so se opazili sledovi krvi, znamenje, da je bil ranjen.

Obsojena na smrt

Pred fašističnim izjemnim sodiščem sta bila obsojena mornarski narednik Travaglia Hugo in Agliardi Camilla, na smrt radi vohunstva. Travaglia je bil že ustrelen na dvorišču neke rimske utrbe. Prosil je, da bi ga ustreli v prsa in ne v hrbet ter da bi lahko šel v smrt z nezavezanimi očmi. Njegovi prošnji niso ustregli. Agliardi je niso ustreli, ker je upanje, da bo pomiloščena.

Novo knjige

Pisatelj Fr. Bevk je izdal v Gorici v založbi Sige pravljico Kozorog, obsegajočo 122 strani z ilustracijami Milka Bambiča. — V založbi Katoliške knjigarnice je izšlo v obliki molitvenika »Združbe bolnikov. Molitvenik z obrednikom in šmarnicami za naše dražje bolnike«. Spisal dr. I. Tul, spiritual.

Kanalska dolina na Koroškem in Bela peč sta bili prideleni videmski nadškofiji. Politično sta že prej spadali pod prefekturo v Vidmu. Tako je tudi žabnska fara s sv. Višarjami zdaj na Furlanskem.

PROTI BERAČEM

Goriški prefekt je izdal ukaz, da se mora na vsak način zatreti beračenje. V smislu tega ukaza je goriška policija zaprla več beračev, in sicer Terezijo Golja, staro 54 let iz Grčarja, Barbaro Vizinjo, staro 80 let iz Doberdoba, Josipino Gorčič iz Cerovega, Josipa Briško, starega 85 let iz Renč, Katarino Franceschini, staro 60 let iz Sela na Krasu, Rozo Mavrič, staro 65 let iz Šmartnega.

Drobne vesti

Kosilo je priredil v slovitem Miramarskem gradu apuljski princ za boljšo gospodo v Julijski krajini. Sprejema se je udeležilo okoli 200 oseb. Med njimi videmski prefekt, nekdanji fašistični tajnik ing. Caccese, fašistični konzul Diamanti itd. Na sporedu je bilo več pevskih in koncertnih točk; neka pevka je zapela v ruščini tudi arijo Rahmaninova.

Svetokriški ribiči so v svojem pristanišču potegnili iz morja truplo nekega italijanskega delavca, ki je padel v morje že pred 4 meseci.

Novo križarko tipa »Garibaldi« bodo pričeli graditi v najkrajšem času v Trstu.

Italijanske državne železnice so dovolile 70% popust za vse listke, kupljene v notranjosti Italije za pot proti Trstu. S tem hoče italijanska vlada poživiti tujski promet v tržaškem pristanišču. Ta ukrep velja za čas od 15. maja do 1. julija.

V tržaški občini je bilo meseca marca rojenih 317 oseb, umrlo ji je pa 307.

Statistika o prometu v tržaški luki je še vedno žalostna. Letošnji marec je bil za 22% slabši od lanskega. Celotno leto (januar, februar, marec) izkazuje letos 24% manj prometa kot lani.

Goriška tovarna orgel »Cecilijs« je za Veliko noč postavila nove orgle v Tolminu za približno 60 tisoč lir. Orgle imajo 24 pojočih registrov.

G. Kropivniku grozijo z novim udarcem

Ta mladi nadebudni fant, ki je z veseljem in z vso ljubeznijo vodil koroške pevce na turnejo po naših mestih, še vedno nima miru. Izgubil je svojo službo pri tvrdki Katz in Klump na Brni in kljub zatratjevanju na pristojnih mestih, da se bo krivica popravila, je mladenič še danes brez službe. Toda to je bila prva postaja križevnega pota. Bolečine tega udara še niso pošle in že prihaja drugi udar. Privržani uradniki in učitelji zbiraajo podpise za prošnjo, da se mu vzame tudi organizatorska služba v cerkvi. Brezverci, luteranci in odpadniki, ki cerkve nikdar ne vidijo od znotraj, so se tudi takrat znašli, da zadajo mladem idealistu zadnji udarec in ga moralno in gospodarsko popolnoma uničijo. Četudi obstaja upravičeno upanje, da brnski župnijski urad oziroma krški knezoškofijski ordinariat odvrne ta napad, se moramo vprašati, kje naj dobi Kropivnik zaslonbo proti nesramnemu boju, ki ga vodijo zli duhovi neregatstva in propalosti proti njegovemu idealizmu, proti njegovi ljubezni do domače narodne pesmi in do slovenskega jezika, ako ne od vsega slovenskega naroda in vseh Jugoslovancev. Ti naj se zavzame svoje dolžnosti do sebe in do svojih bratov onstran Karavank.

Zadušnica za † Jankom Nep. Jegličem. V cerkvi Sv. Krištofa se bo darovala v torek 16. maja ob pol 7 jutraj sv. maša z libero za pokojnega sloškega ravnatelja Janka Nep. Jegliča. Na njegov godovni dan se ga bomo s hvaležnostjo spominjali vsi njegovi številni prijatelji. Vabijo se vsi, da počastijo pokojnika spomin in se udeležijo sv. maše, ki jo bo daroval g. p. Kazimir Zakrajšek.

Nepotrebno izzivanje na meji

Vendar vsenemško zborovanje v Celovcu

Koroško, kakor vso nemško javnost je nedavno presenetila vest, da je koroška deželna vlada razveljavila svoje vabilo, ki ga je pred leti poslala »Društvu za Nemce v inozemstvu« na letošnje zborovanje v Celovcu. Dogodki, ki so se za časa priprav pripetili v celovškem občinskem uradu in stališču, ki ga zastopa predvsem koroški hitlerizem proti Dollfusovi vladi, so deželno vladu prisilili do tega sklepa; sicer bi bila morala prevzeti odgovornost za nemire med binokšnimi prazniki. Koroški narodni socialisti, predvsem pa njihov celovški vodja, rajhovski agitator in priseljenec von Kotten, so nameravali binokšno zborovanje zlorabiti za hitlersko agitacijo, za prelom vladne prepovedi o nošenju uniform. Razentega so hoteli prepričati sodelovanje in javni nastop celovških in koroških uradnih funkcionarjev socialnega demokratičnega in krščanskega socialnega političnega opredeljenja. Na dnevnem redu zborovanja so poleg tega tudi točke, ki jih avstrijska vlada nikakor ne more odobravati ali jih pred zastopniki sosednih držav zagovarjati.

Po večdnevem prizadevanju poslevoedečega predsednika dr. Steinacherja, ki so bila pri koroški deželni vladi brezuspešna, je zveza vlada dovolila zborovanje, toda narodni socialisti so morali poprej dati zagotovilo za miren potek zasedanja in vodstvo zborovanja je obljubilo, da spremeni spored; predvsem odpade manifestacija za Anschluß in zasedanje ostane popolnoma nadstrankarsko.

Rabskim Slovincem treba v pomoč!

Naša vlada ima v rokah ostro orožje

Znano je, da je po trianonski mirovni pogodbi ostalo še 7000 Slovincov onkraj Srbrnega brega pod Madjarsko. Kakor se je le reklo kdo zanimal za ogrske Slovence pred letom 1918, prav tako je tudi danes malo zanimanja za te naše brate po krvi in jeziku, ki žal niso bili deležni osvobodjenja. Nesrečno naziranje, češ, naj zemljepisje odloča in meja naj bo razvodnica dveh rek in ne živ narod, nam je odrgala od našega narodnega telesa te brate.

Današnji njihov položaj je obupen. Edina njihova inteligenca je duhovščina, ki vzdržuje stike z duhovščino v Slovenski Krajini, toda ti stiki nimajo globljih korenin, to so le prijateljstva iz starih časov. Slovenska govorica je le še v domači družini in deloma še v cerkvi doma, dočim je iz šole že davno pregnana. V uradu je sploh še nikdar ni bilo.

Najhujša nesreča za rabske Slovence in s tem tudi za nas je, da oni niso bili narodno doslej še prebujeni. Misel o svobodi iz l. 1918 je kot zvezda utonila in le redkokdaj še veruje danes vanjo, da bo še kdaj zasijala. Današnji madjarski sistematično skrbi, da bi se ne prebudila narodna zavest slovenskih ljudi. Z vso ostrožjo straži, da ne bi prišlo do kakih medsebojnih stikov one strani s Slovensko Krajino. Gre za to, da rabski Slovenci ne bi spoznali življenja ljudi na naši strani.

Edina slovenska knjiga med rabskimi Slovenci je molitvenik, deloma tudi katekizem, toda pri mlajših tudi ta izginja. Do sedaj je prihajal med rabske Slovence tudi mesečnik »Marjin list«, koledar Sreca Jezusovega in »Novine«. Tako je n. pr. letos uprava »Novine« poslala med nje nekaj sto izvodov prekmurskega koledarja; pošilja jim tudi »Novine« same.

Mariborska nedelja

Maribor, 14. maja.

Za lastno obrtno zbornico

Danes je bilo v Gambrinovi dvorani zborovanje okoli 200 zastopnikov mariborskega obrtništva iz vseh strok. Na zborovanje so prišli tudi zastopniki ljubljanske podružnice »Društva jugoslovanskih obrtnikov« s predsednikom Pičmanom na čelu in prav tako zastopniki celjske istoimenskega društva s predsednikom Holoborjem. Ljubljanski in celjski zastopniki so dopeli v posebnem avtobusu, v katerem so po zborovanju v Mariboru nadaljevali potovanje v Dravograd, kjer se je istokot danes popoldne osnovala podružnica Društva jugoslovanskih obrtnikov. Poleg predsednika Pičmana so prispele še iz Ljubljane I. podpredsednik Ivan Korošak, II. podpredsednik Ivan Pančič, urednik lista »Obrtnik« Ivan Mihelič. Zborovanje je otvoril predsednik mariborskega pripravljalnega odbora »Društva jugoslovanskih obrtnikov« Lešnik, ki je podal besedo glavnemu organizatorju tega pokreta Lovru Pičmanu. V izčrpanih izjavah je govoril pojasnjeval namene in cilje nove obrtniške organizacije, ki šteje danes organizirana društva v Celju, na Bledu, v Laškem, v Rogatcu, v Ziri, v Trbovljah, na Vrhniki, sedaj še v Mariboru in Dravogradu. Pripravlja pa se ustanovitev podružnic v Kranju, v Lašcu—Ribnici in drugod. Za njim je podal poročilo o delu pripravljalnega odbora njegov predsednik Lešnik, ki je izjavil, da se je doslej prijavilo preko 120 mariborskih obrtnikov za vstop v novo organizacijo. Pravdič je prečital nato pravila enotnega društva, ki so bila soglasno odobrena. Delokrog mariborske podružnice bo po pravilih obsegal mesto Maribor ter oba okraja, desni in levi dravski breg. — Sledile so volitve upravnega odbora mariborske podružnice. Soglasno je bil izvoljen za predsednika krojaški mojster Lešnik, podpredsednika pa mizarski mojster Munda. Tajnik je čevlarski mojster Krajcar, blagajnik Reicher. V odboru so zastopane vse obrtniške stroke v Mariboru in okolici ter so izvoljeni kot odborniki: Fras, Romih, Dabaj, Pečar, Glančnik, Koren, Filipič in Razboršek. V nadzorstvu so Verzel, Škof in Strak. Izvoljen je bil nadalje še propagandni odbor: Zmudrič Konrad, Vidovič, Karner, Reicher, Koren, Senko, Mulavec in Štibere. Po izvolitvi odbornikov se je razvila živahna debata, v kateri so govorili Pičman, mizarski mojster Korošec, inž. Božo Tripalo in drugi.

NEZNANA UTOPLJENCA

V Zlatotličju na desnem dravskem bregu je Drava naplavila truplo neznane utopljenke, ki je ležalo najmanj že mesec dni v vodi. Stara je približno 25 let, visoka 1,55, rjavih kratko postriženih las. Na trupu niso opazili kakšnega znaka nasilja. Na sebi je imela srajco iz belega platna s čipkami okoli vratu in na naramnicah,

Zadnje čase pa, ko se je začela evropska javnost razburjati glede revizionističnega načrta, je madjarska oblast oziroma glavarstvo v Monostru (St. Gothard) zabranilo pri slovenskih ljudeh vsako slovensko čtivo, bodisi da je to nabožna ali kakšne druge vsebine, ki prihaja med nje iz Slovenske Krajine. Madjari so nedavno dobili v Jugoslaviji pravico, da v Belgradu odpro svoje madjarsko učiteljske, kjer se bodo vzgajali madjarski učitelji! — In ta udarec madjarskih fašistov je zadal rabske Slovence pred velikonočnimi prazniki. Zadel ni samo njih, temveč mora zadeti tudi vse nas Slovence in Jugoslovane, kajti za nas je vsak najmanjši košček naše slovenske zemlje dragocen. In če bo šlo tako naprej, kakor so zdaj začeli madjarski fašisti, ne da bi naša jugoslovanska javnost nastopila proti temu zločinu, ki je zadal sedaj naše najsevernejše brate ob Rabi, potem se bodo kmalu uresničile one besede, ki jih je zapisal znani madjarski profesor: »Teh 7000 Slovincov se s tako naglico madjarizira, da jim komaj prisodim še nekaj dob človeškega življenja; potem bodo izgubili svoj slovenski značaj in se bodo popolnoma zatopili v madjarskem morju.« J. M.

Naša javnost se nikakor ne sme zadovoljiti s platoničnimi protesti. Proti Madjarom, ki neusmiljeno zatirajo slovenske in druge narodne manjšine (tudi nemško), ne bodo časopisni protesti pravi nič zalegli. Naša vlada naj pokaže Madjarom nevarno orožje, ki ga ima v rokah proti njim! Pri nas živi močna madjarska narodna manjšina. Če ne bodo protesti naše vlade nič zalegli, potem porabimo tudi mi proti Budimpešti isto orožje kakor ga ona suka proti nam. Češkoslovska vlada je nedavno prepovedala uvoz nekaterih strupenih madjarskih listov. Zakaj bi se tudi mi ne branili? Madjari so edino s tem orožjem ranljivi. Potem se bodo šele pogajali.

bluzo iz belo in rdečepikastega blaga iz surove svile, krilo iz črnega sukna. Njena usoda ni dočela pojasnjene, ali gre za nesrečo ali samomor. Njeno truplo so prepeljali na šentjanski pokopališče, kjer so jo pokopali.

ŽEPARJI V CERKVI

Včeraj med majniško pridigo je neznan žepar v tukajšnji stolnici izmaknil trgovki Frančiški Klček iz žepa listino z belega platna, v kateri je bilo 1500 Din gotovine. Zadevo je prijavila policiji, ki zasleduje krivca. Ljudem je priporočati pozornost, ker se najdejo ljudje, ki si celo v svetem prostoru drznejo vršiti svoje tatinske naklepe.

PONAREJENI 20 DINARSKI KOVANCI

so se pojavili zadnji teden v Mariboru in okolici. Več trdijo je prijavilo falzifikate tukajšnji policiji, ki je uvedla strogo preiskavo glede izvora falzificiranih kovancev. Tudi priporočila oblast prebivalstvu pri prejetem kovancu največjo previdnost in takojšnjo prijavo, da se v interesu skupnosti morejo krivci dognati.

PADEC S PRVEGA NADSTROPJA

Pri gradnji tukajšnje kolodvorske carinarnice je zaposlen tudi 30 letni delavec Peter Kodrič iz Ceste na Brezje št. 118. Včeraj proti večeru se mu je pri delu na zidarskem odru v višini prvega nadstropja spodrsnilo. Padel je z odra v precejšnjo globino in pri tem zadobil težke poškodbe, da ga je moštvo tukajšnje reševalnega oddelka moralo prepeljati v splošno bolnišnico.

RIZIKO SPORTA

35 letni zidar Ivan Snajder iz Krčevine je v prostem času skakal preko neke klopi v Krčevini. Pri ponovnem preskoku pa se je spotaknil ob klop, se prevrnil in si levo nogo tako obščno poškodoval, da so ga morali odpeljati v splošno bolnišnico.

HUDA BITKA

je bila dopoldne v kavarni Jadran na šahovskih deskah. Preizkusili so se »mladi« in »stari« in sicer najboljši od mariborskega šahovskega kluba na eni, in najboljši od Napredka na drugi fronti. Zmagali so »mladi« od Napredka s 4½ proti 2½. Gerzinič od Napredka je nadvladal Kramarja, Ostaneč od Mariborskega šahovskega kluba je matiral Lešnika; Savli (N) je premagal Lobkova; Kuster (N) je porazil Silo; Kotnik (N) Favaja, Ferenčak (MSK) Falka, Partija Kuhar in Čretnik (N) se je remizirala.

Velepožigalec na Dravskem polju prijet

Maribor, 14. maja.

Ogromno pozornost je vzbudila danes na Dravskem polju vest, da se je posrečilo orožnikom postaje Rače in Pragersko izslediti požigalca, ki je ogrožal tamošnja naselja. Po dvodnevnem zasledovanju so aretirali v Halozah Rudolfa Vavpotiča, o katerem so sumili, da je v zadnjem času podtaknil nekaj požarov. Nastavljali so mu razne zasede, ki jim je pa vedno spretno ušel, dokler ga ni prišla včeraj trda orožniška pest. Vavpotiča so pripeljali včeraj na postajo v Račah, kjer so ga zaslišali pred orožniki in tamošnjim železniškim načelnikom kot nepristransko pričlo. Kakor doznavamo, je Vavpotič tri poizoge že priznal. Prepeljali so ga že včeraj v mariborsko jeletnišnico, kjer ga jutri prične zasliševati preiskovalni sodnik.

Če je padel v roke pravice pravi požigalec, se bo prebivalstvu Dravskega polja odvalila s prsi prava mora. Kajti skoraj ni bilo dneva, da ne bi gorelo. V enem samem mesecu se je pojavil rdeči petelin 40 krat nad vasi. Od pričetka zime pa so požari uničili 100 poslopj in so napravili škodo, ki je ni mogoče preceniti niti z milijonskimi številkami. Pogorele so cele vasi, v katerih se je ogenj pojavljal večer za večerom, skozi dolge tedne, sedaj na enem, sedaj na drugem koncu. Prebivalstvo je bilo že čisto obupano. Ker niso zadostovale niti pomožne patrulje orožniških postaj, so se postavili na stražo domačini, ki so čuvali vasi in posamezna poslopja ponoči in podnevi.

Nadaljnja preiskava bo ugotovila, v koliko je aretirani Vavpotič s temi požari v zvezi. Vsekakor je ta aretacija lep uspeh orožniških postaj, ki so bile noč in dan na nogah, da pojasnijo skrivnostne požige.

Tudi „Südmarka“ priznava, da je

Celovec sredi slovenske dežele

Te dni je izdala celovška Südmarka na meščane tale prav zanimivi oklice:

»Če 13. in 14. pride k Vam naša mladina in prositi za kak dar, ne bodite ozkosrčni in ne odtegnite se prošnji tega našega največjega in najstarejšega obrambnega društva. Mislite na to, kako ogromno nalogo mora nemško šolsko društvo izvršiti baš na Koroskem! Mislite tudi na to, da naše nemštvo na Spodnjem Koroskem z našim društvom stoji in pada! Mislite tudi na to, da tudi naše rodno mesto z našim društvom na to, da pade, da je njegova usoda nerazdružljiva z usodo Spodnje Koroske. Če podpirate naše obrambno društvo, ohranite Celovec nemški za Vas in Vaše otroke! Na vse to mislite, če Vas v maju prosimo za kak dar, pa naj bo še tako majhen! Kar daste, daste naši Koroski, da ostane nemška in nedeljena.«

Po več desetletjih svojega delovanja sedaj končno tudi Südmarka priznava, da nemštvo na Koroskem — kolikor ga pač je — samo ona umetno vzdržuje in da je Celovec popolnoma odvisen od slovenske Spodnje Koroske.

Ta oklice Südmarka je pač v popolnem nasprotju z njenimi dosedanjimi progami, v katerih je kričala o naravnih, človeških in celo božjih pravicah,

katero imajo Nemci do Koroske.

Toda naravni in božji zakoni, na katere se je v svoji prečnosti in predrznosti sklicevala Südmarka, so vsaj toliko pravični, da ne dopuščajo trajne zlorabe:

ni si upal dvigniti prsta v protest proti razdiralnemu delu Südmarne teptani koroski slovenski kmet, vdan v svojo usodo;

ni mogel razkrinkati krivičnega in pogubonnega delovanja Südmarne ne skromni slovenski duhovnik, ne v gore premeščeni učitelj ali od nemških vohunov obkoljeni slovenski inteligent.

Kljub vsemu teptanju, zatiranju in umetnemu prikazovanju »naravnih pravic« se je Südmarka sama izdala in pred vsem svetom povedala, da nima nobene naravne pravice do naše Koroske, da je nemštvo na Koroskem in v Celovcu umetno vzdržano in da se vsa ta umetno zgrajena nemška stavba zruši, čim pade finančni te zgradbe — Südmarka.

Poleg Südmarne stoji danes kakor pred stoletji za nemštvom vsa oblastva, ves aparat državne birokracije in vsa šola. Zato pa sta tem večje občudovanja vredna naš kmet in razumnik, ki se boja s tako močnim nasprotnikom ne strašita!

Celovski prizori

Dollfussova policija s pendreki po hitlerjevcih

Če se ob tistem majskem večeru napotijo iz celovškega osredja proti predmestju, n. pr. proti Sv. Rupertu in ko hočeš mimo igrišča športnega kluba »Austria«, te nenadoma ustavi stražnikova postava: Moraš se legitimirati. Ako imaš dovoljenje, smeš pot nadaljevati. Ako dovoljenja nimaš, se moraš lepo obrniti in — če še vedno hočeš na izprehod — treba v velikem loku obiti športno igrišče.

Če pa imaš dobra ušesa in toliko sreče, da se priplaziš v bližino tega skrivnostnega igrišča, ti udarjajo na uho vojaški »eins, zwei«, v ritmu se pojavlja hruš, korakanje in žvenket orožja. Če te je v to smer prinesla zadnjega aprila ali prvega maja »legitimiranec« pot, si naletel na prav čudne stvari:

V strnjenih vrstah so stali uniformirani »sturmscharjerji«, a njihov vodja jih je razporedil nekako tako: »Die erste Front gegen Karawankenc« (proti Jugoslaviji). »Die zweite gegen St. Peter« (proti komunistom). »Die dritte gegen Oelbergsoldatenc« (proti socialistom).

375 »sturmscharjerjev« je v strnjenih vrstah poslušalo govor poslanca Pavlitscha (tudi »pristenc Nemec«) o pomenu nove zastave, o novi Avstriji, o vdanosti itd. Sledila je prisega in nato je zadonela še državna himna.

Ko so bile vse te ceremonije končane, so čete v strnjenih vrstah odkorakale v mesto, a spredaj jim je morala delati pot skozi kljukaste križe policija s pendreki in sabljami v rokah.

Toda zamislili so si tudi komunisti, da je prvi maj njihov dan: Predpoldne so ga po svoje proslavili v gledališču, nakar so hoteli v strnjenih vrstah korakati skozi mesto. Končal pa se je ta spreved z aretacijo 14 komunistov.

Socialni demokrati so jo mahnilo po Kolodvorski ulici. Ako bi Hitler slišal vse priimke, ki jih je bil deležen pri tem sprevedu, bi gotovo od srca zarzel. Sodrugi so nato sneli z 2. nadstropja delavske zbornice zastavo s kljukastim križem, ki jo je razobesil nek hudomušnež, ter jo slavnostno zažgali sredi ulice.

Kar so Hitlerjevi zamudili prvega maja, ko jih je policija razgnala, so hoteli nadomestiti v nedeljo, 7. maja. Z vodjo von Kothonom na čelu so prikorakali brez jopičev v belih srajcah, črnih kratkih hlačah in dokolenicah na Novi trg. Toda še preden se je ubogi von Kothon prav zavedel, se je že znašel v policijskem zaporu. Ubogi vodja, katerega je mogel Hitler vtihotapiti v Celovec le v obliki rajhovskega konzularnega uradnika, bo najbrž prav v kratkem deležen izгона iz Avstrije. (Kakor smo pozneje zvedeli, je bil von Kothon že izgnan iz Avstrije. Prip. ured.) Usoda mu ni naklonila tolike milosti, da bi mogel z lastnimi očmi gledati žalosten konec svojega nedeljskega pohoda po Celovcu: Njegovi zvesti mlečneži so se namreč razbežali na vse strani, zasledovani od policije in s pendreki povzročenimi otekljinami, si niso več prizadevali, da bi »rešili« čast Hitlerjevega poslanca von Kothena.

Če bi pred letom rekel sedanjemu »sturmscharjerju«, da bo moral danes reševati Avstrijo pred germanizmom, bi ti gotovo poklonil prosto vozovnico do najbližje norišnice. Danes pa: »Heil Hitler — Treu Dollfuss!«

Brestlitovski proces bo revidiran

V istem času, ko je zopetni predsednik poljske republike Mościcki svečano prisegel na ustavo, je varšavsko kasacijsko sodišče razpravljalo o prizivu, ki so ga vložili obtoženci v znanem brestlitovskem procesu. Kasacijsko sodišče je sprejelo zahtevo branilcev, naj se razsodba ovrže in odredi zopetno postopanje v drugi instanci. Ta sklep kasacijskega sodišča je prinesel v deželo silno olajšanje, ker vidi opozicija v njem znamenje boljših dni. Ako bi bilo kasacijsko sodišče potrdilo sodbo, bi morali vsi obsojeni poslanci takoj nastopiti kazen in oditi v ječo. Praktično pomeni razsodba kasacijskega sodišča oprostitev obsojenih poslancev.

Tudi moda v službi sovjetske propagande

Zenske mode ni več

Ženam v Sovjetski Rusiji skoraj ni dano, da bi mislele na zunanost obleke. Glavni vzrok tega pojava je pomanjkanje tkanin. Tkanine se namreč prodajajo na izkaznice in to v silno omejeni količini. »Spominjam se,« piše neki sovjetski feljtonist, »kakšno nestrpnostjo so moje sosedice čakale na petnajstletnico obstoja sovjetske države. Ko sem katero izmed njih vprašal, zakaj je tako nestrpna, mi je odgovorila: Za proslavo jubileja bodo dajali po 10 metrov tkanin na osebo. Vse so verjele, da bodo ob tej priložnosti v resnici lahko kupile volnene tkanine. Moje sosedice so postajale po hodnikih in razpravljale, kako bodo priredile nove obleke. Zato je bilo toliko večje njihovo razočaranje, ko ni bilo ob petnajstletnici sovjetske republike ne volnenih in tudi ne dobrih bombaževih tkanin.«

Zenske prav za prav tudi ne smejo misliti v Sovjetski Rusiji na eleganco v obleki, kajti vse elegantno oblečene ženske se smatrajo v Rusiji za buržujke. Elegantna obleka ali modra lisica, to je luksus, ki si ga sme privoščiti kvečjemu žena komisarja Lunačarskega ali drugih visokih dostojanstvenikov. Navadna sovjetska meščanka se mora oblačiti kakor proletarka, sicer jo lahko zadene marsikatera neprijetnost.

Mandžurska vojna na ženskih oblekah

Kljub temu je moskovski »Trust obleke in perila« priredil v delavskem klubu modno razstavo, na kateri so bile razstavljene najnovejše novosti sovjetske damske mode. Tudi v drugih mestih se vsako nedeljo sklicujejo sestanki, na katerih razpravljajo o novih modelih damske obleke. Pravoverni komunisti so mnenja, da ne sme obleka sovjetske žene sličiti krilu buržujke dame. Zaradi tega se sovjetske tkanine ne smejo odlikovati samo po vzorcu samem, temveč obleka mora služiti tudi v propagandistične namene. Vse tkanine, ki so jih v zadnjih letih izdelale sovjetske tovarne, so vršile propagando za petletko. Na njih so bile tkane električne svetilke, nadalje traktorji, letala, avtomobili itd. Takšnih vzorcev je bilo več tisoč. Neka moskovska tovarna je izdelala tkanino, na kateri so bili vtihi črteži in statistika o uspehu petletke. Tovarna v Ivanovu je prikazala na svojih tkaninah ves japonsko-kitajski spor. Te vrste tkanin so namenjene meščanskim ženam, toda te jih nič kaj radi ne kupujejo.

»Kaj so si izmislili,« se pritožuje marsikatera, »na obleko mi dajo cel tovorni avtomobil, ki ga moram zrezati na vse kose, da si napravim obleko.« — »Kakšno veselje,« pripovedujejo zopet druge, »ko se človek ogleda v zrcalu in se vidi obmetanega s blešilkami od spredaj in od zadaj, kakor kaka šlagajniška knjigala.« Najbolj so se zabavali fantje nad krili mladih deklet, ki so nosile na sebi vso kitajsko-japonsko vojno. Po njihovih oblekah so iskali Harbin, Cinciar in druge strateške točke.

Žene zavračajo protiversko propagando

Za kmetijske žene in dekleta izdelujejo tovarne obleke z bolj priprostim vzorci, na katerih se vi-

dijo poljedelski stroji, radio aparati, čistokrvni konji in krave. Kmetijske žene kupujejo te tkanine, ne da bi se posebno pritoževale. »Samo, da nam kaj dajo,« pravijo, »sicer bomo morale kmalu nače hoditi.« Značilno pa je, da niso mogli boljše razprodati tkanin z vzorci, s katerimi so hoteli delati protiversko propagando. Neka zadruga v kurskem okraju je prejela iz okrajne zaloge 2000 metrov tkanine s takimi vzorci. Po preteku enega meseca je morala zadruga vrniti vso pošiljko, ker kmetice niso hotele kupovati takšne tkanine s protiverskimi vzorci, temveč so celo grozile, da bodo zažgale vso zalogo.

Za Turkestan, Baškirsko in druge azijske dežele Sovjetske Rusije so namenjene zopet posebne tkanine. V teh si lahko ogledaš peščene pustinje, na katere sijajo ostri sončni žarki; skozi puščavo se pomikajo karavane velblodov, ki se komaj držijo na nogah. Poleg njih pa vozi z vso brzino vlak na turkestansko-sibirski železnici, ki jo je zgradila sovjetska vlada. Na takšen način hočejo Sovjeti pokazati, koliko so naredili za zapuščene sibirsk pokrajine.

Sovjetska moda stremi za preprostostjo in enostavnostjo. Sovjetska žena mora imeti udobno in preprosto obleko, ker morajo sovjetske žene pogosto opravljati moška dela in se zelo bavijo tudi s sportom. Splošno žene zelo nerade sprejemajo to novotarijo, ker ne ustreza ženskemu okusu.

Tako se fašist mašuje nad ljubljansko kukavico, ki mu je zapela po slovensko.

»O, moja žlahtna rožica!« je vzdihnil Janez, ko je objel svojo Mico.

»O, moj kaktus!« je odvrnila Mica svemu neobritemu možu.

Inserirajte v »Pon. Slovenca«!

Najnovejši modeli dvokoles, otroških in igračnih vozil, prevoznih trikotnih motorjev in šivalnih strojev. Velika izbira — Najnižje cene — Ceniki franco

Tribuna F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozilov Ljubljana Karlovaška cesta št. 4. 191

Oves in koruzo

kupite najceneje pri tvrdki A. VOLK, LJUBLJANA Veletrgovina z žitom. Resljeva cesta 24.

Kolesa

tovarniško nova, prodamo pod ceno. Samo še nekaj komadov. Dvorakova ul. 3/L, levo. (1)

Špecerliško in kolonijalno blago, umetna gnojila, cementi itd. itd. Iobavija

Gospodarska zveza v Ljubljani

Domači slovenski zavod je Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani v lastni palači ob Miklošičevi in Masarykovi cesti.

Sprejema v zavarovanje

1. Proti požaru: a) raznovrstne izdelane stavbe kakor tudi stavbe med časom gradbe b) vse premično blago, mobilije, zvonove in enako; c) poljske prideleke, žito in krmo
2. Sprejema v življenjskem oddelku zavarovanje na doživetje in smrti otrok: dote, dalje rentna in ljudska zavarovanja v vseh kombinacijah, posmrtninsko zavarovanje »Karitas«
3. Nezgode poedincev, društev, kolektivna delavska zavarovanja Jamstvena in vsa moderna avtomobilska zavarovanja
4. Vlom, zvonove in steklo proti prelomu ali razbitju

Zavarujte sebe in svoje imetje edino pri domači slovenski zavarovalnici

André Birabeau:

Kerubina

Kerubina nima več kakor sedemnajst let. Bere Aomeja in Julijo.

»Oh! kaj bi dala, da bi bila tako ljubljena kakor Julija!« je dejala z vzdihom ter se namrdnila s potrjeno nevoljo.

Stari stric Franc se je zasmejal. »Evo!« je zavajala — vedno se norčuje iz mene!

Kujajoč se je pogreznila v naslanjač, da je ajena osebeca kar izginila. Nestrpno je pozibavala desno nogo, ki jo je prekrizala na drugo, ter kljubovalno povsila oči.

Stric Franc — je nato naglo potolažena vprašala — zakaj mi ne dvoriš?

In prasnili je v zvonec smeh. Hkratu pa se je zresnila in se vzklonila v naslanjaču:

»Povej mi, stric Franc, zakaj se nisi oženil?«

Stric maje z glavo in se smeje. »Neumica! Neumica! Ze vem, kaj bi rada. Hotela bi, da ti povem ljubezensko zgodbo, kajne?«

»Oh, da,« je odgovorila deklica s prosečim glasom. »Povej mi jo... Saj znaš tako lepo pripovedovati.«

»Toda vedi, da je moja zgodba nekoliko drugačna od Romejeve.«

»Nič za to!«

Mladost od nekdaj kaj lahko vpliva na stare ljudi, da se spozabijo in pootrobo. In tako je tudi stric Franc ustregel nečakini.

»Od nekdaj sem bil sladkosneden in ti veš, da je sladkosnedenost smrten greh. Navadno pravijo, da so samo stari ljudje podvrženi tej razvadi. To pa ni res. Jaz sem bil še zelo mlad, pa sem rajši zabajal v gostilne z dobro kuhinjo kakor pa v take, kjer so bile zabave.

Imel sem dva prijatelja. Bili smo docela sločni

in sporazumni v vsem. Če se je vnel med nami včasih živahnejši razgovor, tedaj bi mogla glavo staviti, da je šlo za vprašanje, kdaj je jerebica pravilno pečena, ali kakšne so lastnosti dobrega vina, ali kakšne so dobrote zrelega sadja.

In naša trojica je znala sestaviti izredne jedilne liste. Koliko prijetnih potovanj smo napravili, išoč oddajne in stare gostilne predmestja, kjer se znajo pravilno speči piščanec in pripraviti mesne jedi z izvrstnimi omakami!

Nikar se ne mrdaj, draga nečakinja. Če ti govorim o kuhinjski umetnosti namesto o ljubezni, imam za to tehten razlog.

Nobena gospa ne gospodična se ni udeleževala naših lukulskih pojedini. Bili smo prepričani, da ženske ne znajo sestaviti jedilnega lista, kakor je treba, in da nimajo potrebnega potrpljenja za resno razmišljanje, kako je treba pripraviti pojedino. Ljubezen... ljubezen... živeti od ljubezni, od suhega kruha in čiste vode, to so bile reči, ki niso našle poti v naše misli.

Res je, da morda nismo bili iskreni, zakaj eden izmed mojih prijateljev »si je prikrajšal živče« zaradi neke silno romantične ženske, drugi se je oženil in živi precej trdo. Tudi jaz sem večkrat bridko občutil puščobo starega samca.

Iz otroških let sem imel prijatelja, ki sem jo neizmerno ljubil. Ime ji je bilo... recimo, da ji je bilo Kerubina, kakor tebi. Sicer pa, ali ni vsem takim dekletom ime Kerubina?

In ona druga Kerubina je bila skoraj takšna, kakor si ti: smehljajoča se, včasih pa nemirnih oči, ki so se pogostoma zresnile. Včasih skrajno klepetava, včasih trdovratno molčeča in stisnjenih ust. Včasih mi je prožila roko sunkoma, drugič z nežno rahlostjo. Včasih je bila njena roka mrzla in nestrpna, da me je zaljubljenost minila.

Vendar sem jo ljubil, vedno sem jo ljubil, ne da bi razmišljal o tem, kako se bo zadeva končala, ne da bi do dna proučil svoje in njeno srce.

KAR JE RES — JE RES!

Najlepše TISKOVINE, naj bodo že za pisarniško porabo ali pa LITOGR-FIRANE ozir. tiskane v BAKROTISKU za reklamne namene, prav tako tudi KLISEJE za naše oglase nam dobavi

JUGOSLOVANSKA TISKARNA V LJUBLJANI

Izvršitev je prvovrstna, material brezhiben, cene so umerjene, dobava točna
Telefon 2992

Videl sem jo pogostoma, zlasti na letovišču Val d'Aosta. Bilo nas je tam lepo številce veselih in složnih prijateljev.

Včasih smo ostali v gorah ves dan, nesoč s seboj naše obilno brašno. Vsakdo si je moral izmisliti jed po svojem okusu, jaz pa sem z vsem samoljubjem tuhtal nove jedi svoje iznajdbe, okusne pastete, dobre sladice in izbrana vina.

Oslček nam je nosil brašno, mi pa smo veselo lezli po skalovju, dračju, gozdovih, livadah, po katerih je odmeval naš razposajen smeh. Naše ustne so bile umazane od divjih jagod in dišeče po malinah. Bili smo srečni, omamljeni, silni.

Nato smo na kaki z visoko travo in divjimi cveticami poraslo jasi ali pa na robu kakega slapja razložili koše in vse naglo požrli.

Jaz sem sedel poleg Kerubine in ji dajal dobre svete.

»To vzemi,« sem ji dejal, »to je izvrstno. To sladčico vzemi: testo je lahko in kandidno sadje ni presladko... Od tega vina pij... toda moraš ga takole srkati, da ga bolje okuša.«

In Kerubina se je dala pitati kakor lišček, pri čemer se je zdaj nakremžila, zdaj pošalila, večkrat pa se je zdelo, kakor bi hotela ugovarjati mojim odločnim trditvam.

Po južini sem prevzel kuhanje kave. Medtem ko je višnjevi plamen gorečega špirta obiloval kozico, sem našteval avozi zaročenki vsakovrstne dobre jedi, ki jih bo uživala pod mojim vodstvom. Naštevam sem ji sočne recepte, da se ti silne cede po njih tudi, če si še tako dobro kosil.

Ona se je smejala, se nekoliko ponorčevala z menoj, večkrat pa je izkoristila moje dobre navedbe.

Ko se je sonce dotaknilo gorskega grebena, smo počasnim korakom stopali proti dolini in se vrnili v gostilno za večerjo zdravi, vedri in osvetljeni ter z dobrim mladostnim tekom.

Tako je minilo dvoje lepih poletij.

Tedaj je bilo Kerubini dvajset let. Nežno sva se poljubila, pa se nisva zavedala, da nisva več otroka.

Nekoč smo zopet južinali na travi. Jaz sem sekal pišče po vseh umetniških pravilih ter ji ljubeče dejal:

»Bral sem, kako je neki pisatelj trdil, da je na gosji masti pečen zrezek teletine silo okusna jed. Ti bi morala...« Pri teh besedah je Kerubina naglo vstala in stopila k nekemu mojih prijateljev, ki se je izprehajal in sanjari pod drevesi. To je bil konec.

Tistega dne je slabo in površno jedla v skupini novega prijatelja. Ves dan se ji nisem mogel približati.

In, jojmene, nekaj dni pozneje mi je povedala s povešenimi očmi in ginjenim glasom, da se je zaročila.

Sele tedaj sem spoznal, da sem ljubil iz vsega srca.

Vedi, draga nečakinja, da ji je oni drugi govoril s tihim glasom o zvezdah, o šumih, ptičkih, oblakih in vetrovih, o morju in nebu, o lepoti in neumrljivosti duše, sploh o vsem, o čemer pojemo, ne da bi vedeli za tega pomen. In vsa tolikšna skrivnost jo je omamila in zapeljala. Živeti od ljubezni, suhega kruha in čiste vode!...

»In ti, stric, si hudo trpel?«

»Oh, Kerubina, celo jokati sem; šel sem v samotno, potoval sem, da bi pozabil, preklinjal sem ljubezen, zaobljubljal sem se večnemu zalovanju.

Vzmemirjena deklica je pogledala strica, da bi se prepričala, ali govori resnico. Nato ga je še vprašala:

»In tvoja prijateljica je vedela, da si tako trpel?«

»Seveda je vedela...«

Nato je umolknila in se poglobila v neko misel. Po dolgem presledku je vzdihnila rekoč:

»Ah! To je bilo nekaj kramega!«